

UČITELJSKI LIST

GLASILO „ZVEZE SLOVANSKIH UČITELJSKIH DRUŠTEV V TRSTU“.

zhaja 1., 10. in 20. vsakega meseca. — Slovenski rokopisi naj se pošiljajo na uredništvo v Sežani na Krasu, hrvatski na naslov: Vinko Šepić, načelnik v Buzetu. — Izdaja „Zveza slovanskih učiteljskih društev v Trstu“, za uredništvo odgovoren Silvester Pertot. — List je za člane izdajateljice brezplačen, naročnina za nečlane L. 24.— Upravništvo v Trstu, ulica Molin grande 16, I. n. — Tekoči poštni račun. — Tiska Tiskarna Edinost v Trstu.

Štev. 10

V Trstu, dne 1. aprila 1922.

Leto III.

MED MLADIMI

Brez fraz in patosa: časi, ki v njih živimo, niso taki, kakor smo jih živeli kdaj prej. Velika vojna je kot npravstveni vihar pretresla evropski kulturni krog, sile, ki so prej pomalem razjedale bolni državni in družabni red, so se gigantsko razrastle in kakorkoli jih reakcija duši, gospodarska anarhija se širi, malemu človeku je obstoj dan za dnem težji in z borbo za obstanek je z vsakim dnem glasnejši klic po človečanstvu, oni klic, ki so mu bili v teku vekov glasniki največji, najpopolnejši duhovi človeškega rodu.

Sredi tega časa raste nova generacija, mejniki med onim, kar tone v prepade preteklosti in med tem, kar se pne in gnete in raste kot brst novega reda. Malik velike svobode se mrači, z barbarsko gesto je popteval enakost in bratstvo, zato ga kolnejo prevarane množice. Sijaj tehničnega napredka človeka ni povišal, solnce in zrak mu je uropal ter ga odtegal od one male sreče, ki je brez nje življenje mrtvo. Odtod kletev in krik, odtod svetlikanje zavesti, ki jo je zasenčil racionalizem, da je namreč človek os zgodovinskega procesa, da je in mora biti vest regulator vsega gmetnega življenja! Ni lahko to razdobje, z ogromno silo ločuje duhove na dve strani, orje, kar je bila prej skupnost in udarja posebno mladini svoj pečat. Naravno. Mladina je deviško polje, kipeče sil, ki rabijo zinja, da ga oplode, mladina je odprta knjiga, v katero pišejo dogodki z elementarno silo, v najtišjem vetercu pojo strune njene mladosti. Mladina ima uganko življenja pred seboj in jo skuša doumeti s svojim umom in s svojim srcem. Čim silnejši so vtisi, čim višje valovi čas, tem bolj rasto duše, tem več plemenitih strasti se naseli v njih, toliko bogatejša bo žetev novega rodu. Kar je dobrega, se v velikem času razvije in utrdi in prav tako se na drugi strani ojačijo zli nagoni, ki izročé mladega človeka vrtincem in propadu. Silnega pomena je, da se zdrave nove generacije ohrani nedotaknjeno.

Tudi mlado učiteljstvo mora po poti preizkušanj, ki niso prihranjene nikomur, kakor so težke. Danes, ko so — kakor pravi Ibsen — vsi duhovni življenjski vrelci zastrupljeni, ko sloni vsa naša meščanska družba na okuženih tleh laži, je spoznanje toliko bolj oddaljeno, toliko mučnejše iskanje resnice in mlado učitelj-

stvo čestokrat žrtev v metežu demoralizacije. Če je nekdo izmed tovarišev dejal: izprašajmo si vest, ni tega storil kot plehek pridigar, ki mu je moraliziranje poklic, temveč kot učitelj, ki je videl, da v naših vrstah ni vse v redu. V splošnem je sicer učiteljstvo priznано stan vestnih, vrlih ljudi, toda vojna tudi nam ni prizanesla. Poznamo tovariše, ki svoje dolžnosti ne vršijo kakor to zahteva od njih služba in katerih moralna kvalifikacija ni taka, kakršna bi morala biti. Hvala Bogu so taki učitelji sicer izjeme in tudi izjemam je težko biti sodnik, toda če smo sami sebi prepuščeni, je ta nevhvaležni posel naša dolžnost. Zakaj? Zaradi šole, ki je last ljudstva in zaradi nas samih, zaradi stanu, na katerega padajo madeži poedincev. Med učiteljstvom so še vedno osebe, ki nimajo nikake kolektivne zavesti, ki menijo da niso vsemu stanu ni najmanj odgovorni in takim, predvsem takim stancvskim tovarišem je veljala ona ostra beseda, ki jo marsikdo upravičeno zavrača. Toda ena resnica ostane: če nekateri v naših vrstah tudi ne čutijo odgovornosti, ki jo imajo do vsega stanu za slabo izvrševanje svojih dolžnosti, nosi vendarle ves stan del moralne odgovornosti za njih krivdo! In tu začne naša dolžnost, da smo sodniki predvsem sami sebi!

Vsekakor: mnogo bolje je, če ta javna sodba odpade! In tu, evo, se dvigne ono veliko vprašanje: Bratje, kako je v vas? To vprašanje — tajiti ni mogoče — velja vendar najbolj mlajšim tovarišem, ki jim je bil naravni razvoj večinoma s silo pretrgan in ki so rastle mnogokrat v divjih razmerah. Naše zvanje zahteva celih ljudi, ki so dovolj močni, da sami stoje. Ali smo samostojni, kadar krenemo v svet? Jeli naše obzorje jasno, naša pot sigurna? Redkokdaj! Malo je med nami mož, ki bi nikdar ne blodili in iskali in se borili za spoznanje!

Evo razloga, zakaj je organizacija prevzela iniciativo, da se učiteljstvo, četudi že trdno zavarovano z raznimi zrelostnimi in usposobljenostnimi dokazi, razvije in pripravi za svoje delo v javnosti tako, kakor zahteva važnost našega poslanstva, kakor zahtevajo potrebe časa in ljudstva, ako nočemo biti v njem — mrtve duše! Izobraževalno delo v „Zvezi“ nikakor ne stremi le za tem, da si učiteljstvo zbere materielnega znanja, ampak da se s pomočjo študija povzpne na ono mesto, odkoder se odpira jasen pogled na harmonijo silne trojice pra-

vega, dobrega in lepega. In če bomo le nekoliko dosegli ta cilj, če bomo le nastavke utrdili, da se dvignejo na njih močne **pravne osebnosti** iz

vrst mlajšega učiteljstva, bomo mnogo dosegli, zakaj te pravne osebnosti bodo prej ali slej do-
bile moč nad duhovi v stanu.

NOVOST O HRV. ČITANKAMA ISTRE

Izvanredno veselo vest imamo priopćiti Hrvat. učiteljstvu Istre, da je ministarstvo odobrilo Početnicu Fr. Bafa, te drugu Čitanku Augusta Rajčić-a. Tršćanska nakladna knjižara «La Editore libreria» izdat će ih — kako sama nas uverava — u što kraćem vremenu, pa prema tomu mogli bismo već tekuće škol. godine obe toli željkovane i tražene knjige uvesti u naše hrvatske škole Istre. Ova vest vrlo ugodno će iznenaditi nesamo hrv. učiteljstvo Istre, nego i naše roditelje, koji traže i se propitkivaju gde da dobe školske knjige, osobito Početnicu. Znađu već i naši ljudi, da bez čitanke, bez dobro sastavljene čitanke njihova deca zaostaju u školi i da ne mogu napredovati. Kako je naš čitav narod u Istri zuzet za školu i za napredak svoga poroda, on će s radošću nabavljati knjige svojih deci. A kolika li je briga i toga mučenika naše zauzeto hrv. učiteljstvo neznajući ni samo kako da podučava u školi bez — čitanaka. Tri smo godine bez njih, tri su godine skoro izgubljene po narodnu prosvetu. Šteta, ogromna šteta, što ju danas ne možemo pravo oceniti. Nakon tri godine, što nama vladaju talijanske vlasti, do bismo u ruke «Prvu Čitanku» prof. Cronia, što ju svi učitelji kritiziraju i osudjuju i to jednom reču: Nije za nas, nije za hrvatsko dete u Istri. A nije ni za gradsko dete Dalmacije radi preteških i nemetodičkih vežbi. Pisana je u Zadru, al odbacit će ju zaisto i u Dalmaciji. Drugom zgodom o njoj ćemo opširneje progovoriti, a za sada bit će dostatno da ustanovimo, da Cronijevu «Početnicu» ne će uvadjeti hrv. učitelj u svoju školu, samo ako mu se desi prigoda nabave čitavke drugog avktora. Sad nam se sreća nasmijala čitankama naših vrlih kolega-sastavljača Fr. Bafa i Aug. Rojčića. Mi smo imali priliku pregledati obe čitanke u rukopisima, a i čuti

kritiku sa strane recenzora, pak možemo mirne duše ustvrditi, da su obe čitanke naših sudrugova štiva vrlo prikladne za istarsko-hrvatske škole, pošto su sastavljači sinovi Istre, a k tomu pučki učitelji, koji iskustvom dobro znadu, što jest, a što nije za naše dete. Početnica Fr. Bafa je sasma novostavljena, te je kod i kamo bolja i savršenija od njegove poznate stare Početnice. Ovom njegovom Početnicom bit će učeniku i učitelju vrlo olakšan posao, te će biti vrlo glavni vrednom sastavljaču.

Druga i ostale čitanke Aug. Rojčića jesu na visine moderne čitanke, a ovo osobito što se tiče štiva realnog sadržaja. Usto bit će čitankama dodane slovnjičko-jezikoslovne vežbe i zadaće. Pošto hrv. škole Istre uopće nemaju svojih čitanaka, jedino ono malo prof. Nazora, za to naše učiteljstvo i narod željno očeکوju nove čitanke dcmaćih avktora, pak ćemo ih zamoliti, kano i našu »Zvezu« u Trstu, da pospeše tiskanje već aprobiranih spomenutih čitanaka. Usput ćemo još spomenuti, da se očeکوje iz dana u dan aprobacija Rojčićeve Treće čitanke. — Savišno je, da podsetimo hrv. učiteljstvo Istre, da namah naruče rečene naše čitanke, čim izadju; a i to, da naša učiteljska društva odluče i se izjave za čitanke Bafa i Rojčića. Ove izjave — držimo — služile bi avktorima, da nakladna knjižara u Trstu bez skrbi izdade naše čitanke. Za ravnanje našem učiteljstvu spomenut ćemo, da u Italiji ne izdava vlada čitanke, nego to samo privatnici. Ministarstvo može n. pr. odobriti više čitanaka za hrv. škole Istre, a ne briga se, koje da se uvedu u škole. To stoji na učiteljstvu, ovo odlučuje jedino, pošto govori u ime škol. dece, koji su kupci; a kupac ima pravo ovo ili ovo kupiti, po milojvolji. S ovog gledišta nužno je, da se mi već sada izjavimo za Bafove i Rajčićeve čitanke, da ih nakladnik izda bez bojazni, da mu ostanu neraspodane.

ČIGAVA DOLŽNOST?

Na zadnjem občnem zboru tržaškega «Učiteljskega društva» je med drugim vzniknilo tudi vprašanje, kam z društvenim prebitkom. Sproženi so bili razni predlogi in med njimi tudi moj: del društvenega prebitka naj se porabi za propagando med beneškimi Slovenci. Predlog je zadel na trden odpor, kljub temu, da sem v kratkih besedah razložil, da nikakor ne mislim morda na kako politično propagando, ampak na prav nedolžno kretinjo, ki bi obstojala v tem, da se odpošlje v dovtetne kraje zapuščenih in revnih beneških rojakov mladinske knjige in mladinski list «Novi Rod», ki naj bi prišel po tem potu med tamkajšnje mladino.

Ta moj predlog je izzval kopico odklonilnih besed, ki so izražale plašljivo domnevanje, da bi se nam

utegnilo kje očitati, da stopa društvo, ako ugodi predlogu, iz svojega delokroga.

Ker je bila ura pozna in navzoči nestrpni, nisem hotel utemeljevati svojega predloga z obširnimi dokazovanjem, zato sem pustil, da je predlog običal v božjem imenu in da ni prišlo nit do glasovanja.

Zato pa se oglašam sedaj s temi vrstami.

O beneških Slovencih se je že silno mnogo pisalo in govorilo, marsikateri rodoljub je točil krodilove solze za njimi, storilo pa se še do danes ni ničesar. Kaj pa?

Poprej je bil tu izgovor, da nas loči državna meja, za kulturne in gospodarske stike nepremostljiva. Sedaj pa te meje ni več. Poprej se je lahko vlada izgovorila, da se zaradi enotnosti ne izplača se u-

kvarjati s peščico drugorodcev. Kdo bi ustanavljal posebna učiteljska za štirideset ali pedeset tisoč drugorodcev? Čemu veliki, nepotrebni stroški samo zato, da se razbije enotnost države štiridesetmilijskega naroda? — Sedaj nas je pol milijona in štirideset tisoč in učiteljske se nahaja v Tolminu.

Ali pridejo sedaj beneški Slovenci do slovenskih šol? Kako pa? Saj vendar nihče ne vpraša po njih, niti beneški Slovenci sami ne! Čemu pa ne? Ker jih nikdar niso imeli in se jim zdi čisto naravno tako, kakor je. Naši beneški rojaki so primitivni, zato jim tega ne smemo zameriti. Tu bi moral poseči vmes tisti del naroda, ki ni več primitiven. Mnogi so mnenja, da se ne izplača; govorijo kakor je govoril Vraz, pravzaprav še slabše, če upoštevamo, da sta slovenski in hrvaški narod bratska naroda in če upoštevamo čas, takratni temni, in sedanji, ko ima narod odprte oči. Dokler govorijo beneški Slovenci slovensko, je še vedno v njih podlaga in možnost, da se dvignejo in postanejo enaki med enakimi. Ali za vsak uspeh je treba žrtve in truda; iz nič se nič ne rodi.

Potrebno je torej, da se zganejo tisti, ki jim je pri

srcu obstoj in okrepitev našega življa. Vsak prirastek je za vejo slovenskega naroda v Julijski krajini važnega pomena. Ta prirastek je odvisen od delavnosti kulturno višje stoječega dela našega plemena v tej pokrajini. In ta delavnost bi morala že obstojati, ker jo smatram za moralno dolžnost.

Ali niti slovenska politična, niti nepolitična društva ali organizacije niso storile ničesar, čeprav nosijo lepa kulturna in prosvetna imena; pa tudi pojedinci niso storili ničesar. Nekateri pač zato, ker ne morejo iz delokroga, drugi zato, ker nečejo stopiti vanj, večina pa zato, ker se boji truda s kopanjem ledine, na kateri je žetev zaenkrat še majhna in daljna. Brez kaplje pa ni jezera.

Čigava je dolžnost, da pripomore dvigniti zavest in kulturo zaostalih rojakov? Dolžnost je vseh tistih, ki vidijo to zaostalost in ki čutijo, da je treba začeti. Sedaj ni mej, sedaj je tu neovirana kompaktnost plemena, ki se mora zenačiti.

Kako pričeti? Tisoč je sredstev, tisoč poti. Ali ni za slovensko učiteljstvo Julijske krajine res nobene? — Ne bođimo šalobardel! Karel Širok.

POLEMIKA

GOSP. S. KUMARJU

Nisem pozvan, da bi branil publikacijo tržaške Glazbene Maticice pred kritiko ali bolje rečeno pred napadom, pač pa bi ocenjevalcu rad povedal, kar mi narekujeta pamet in vest. S par besedami bi mu vse povedal, namreč, da iz kritike odseva neko čudno duševno razpoloženje.

G. kritik omenja proti koncu, ko se je že dovolj «namahal» in staro premeleval češ, ne bom posameznih komadov ocenjeval, ker je to storil že g. Grbec v «Edinosti», a v trenutku začne zopet mahati z debelo gorjačo na vse strani. Pravi o nekem mesarjenju, pa sam mesari in seka kakor kak mesar. Ob moji preprosti pesmici, zloženi v narodnem tonu, sliši g. kritik peti «Slovensko Gerlico». Dobro: to je ene vrste ptičič, ki oživlja poleg drugih ptičev, naše gaje. Nikar ne mislite, da bi bilo tako «lušno» na tem svetu kakor je, ako bi žvižgali sami drozdi vrhu «visokih skal». Neki glasbenik piše: Z absolutno glasbenega stališča je gotovo pogrešeno, da se nekateri skladatelji prilagodijo, da skladajo za ljudstvo, dosledno bi bilo —; skladaj, kakor ti srce veleva, brez ozira na desno in levo! Ta doslednost je seveda v praksi največkrat nemogoča, ker je treba računati z različnimi razmerami i. t. d.

Čudno je na svetu. Sliši se večkrat o neki dekadenci, in neki mož, ki je prišel iz Amerike, mi je pravil, da nosijo tam zopet dolge, pipaste čevlje. —

Vi pravite, da se pokojni «Novi ak.» jočejo v grobu; takoj sem jih šel obiskat, da jih malo «potroštam». Mislite li, da res jočejo? Ah, kaj še, dobre volje so: veselje in edinost vladata tam, le pogledite:

Pevski zbor «Zveze» ima skupno vajo v soboto 8. aprila ob 4ih popoldne in v nedeljo 9. aprila ob 9ih zjutraj na C. M. šoli pri Sv. Jakobu. Ker imamo samo še eno skupno vajo (na predvečer koncerta v Gorici), ne sme nihče manjkati. Na tistega, ki bi manjkal pri tej vaji, ne moremo več računati za ta koncert. — Da ne potratimo preveč časa za malenkosti in da ne bo vaja mučna, naj se vsakdo skrbno

Lajovičev «Adagio» poleg Rožančeve «Ah ni li zemljica krasna»; Fajglove, Gerbičeve in Duganove fuže poleg Parmovih «maršev in polk»; dalje kmetski precej profumirani gospodični Ipavčeva «Kukavica» in Švikaršičeva «Pojdem v rute»; Dr. Jenkov «Na tujih tleh», Adamičev «Rožmarin» poleg Kogojevih in drugih modernih. Vse v najlepšem skladu in soglasju!

Omenjene pesmice, ki sem jih ravnokar stavil v vrsto s težjimi in modernimi, niso glede muz. vrednosti nič boljše od moje, ali recimo tako: g. Krek si ni natikal tako črnih naočnikov kakor si jih baš Vi, g. kritik. Zakaj bi Gl. M. ne izdajala poleg daljših težjih stvari tudi male preproste stvarce? Ste omenili, da to je naloga drugih, — majam z glavo —, Matič mora pač skrbeti za vsakdanji kruh, bodi pa ta danes maslen, jutri ržen. (Vidim — majate z glavo.) — Oboja je tečna in zdrava hrana.

Ti Gl. M. pa, če ti regne zopet kaka že na videz zaceljena rana, vztrajaj ter hodi krepko dalje po svoji začrtani poti — in narod ti bo hvaležen!

Alojzij Šonc.

SKROMNI VERZI ZA KLOBUK

(ne v buržoazni album) inž. Gustinčiču, utemeljitelju reda Narodnega Bordela in disponentu za svetinjo Duševne krize mladih slovenskih intelektualcev.

Bordel je čisto tvoja stvar;
ti si njegov ustanovitelj,
ti si mu vzornik in učitelj;
ostani mu še — gospodar!

Stano Kosovel.

vadi v intonaciji, ritmu, izgovorjavi in naj pesmi memorira. — Tovariši(ce) iz oddaljenih krajev naj si izposlujejo v soboto prost dan, kar lahko nadomestijo s četrtkom. — Kdor nima prenočišča, naj se obrne na tov. Anico Čokovo, Trst, Via Risorta 3. — Vsi pevci naj prinesejo s seboj partiture in pisane glaske. (Pisani glasovi bi ostali za arhiv.)

FELJTON

VI. M.

WALT WHITMAN
(1819—1892)

Mladi delavec mi je najbližji, dobro me pozna.
(Spev o samem sebi)¹⁾

Vsi produkti človeške duševnosti in prav posebno še umetnost so v človeški družbi vedno odsev gospodarskih in vseh s temi v zvezi stoječih odnošajev. Kakor se razvija človek v razmerju z obdajajočim ga milieujem — naravo in družbo in njenim ustrojem, slonečim na gospodarskih temeljih in na gospodarskem sestavi, ki uravnava smer družabnemu duševnemu življenju, se razvija umetnost kot izraz njegovega mišljenja in njegovega čustvovanja, zadoživajoč svoje oblike vzporedno z njim. Tako postaja umetnost izraz in zrcalo cele človeške družbe, družabnega mišljenja in družabnega čustvovanja, ki se nam kaže v človeški individualnosti kot odvisnem njenem členu. Umetnost podaja na ta način obenem kritiko sodobnega družabnega ustroja, vedno s stališča umetnikove individualnosti in njegove globoke socialno-etične zavesti. Razumljivo je, da prihaja tako umetnost kot progresiven kulturni faktor v človeškem življenju v ostro nasprotje s sodobnim ustrojem človeške družbe ter v prvi vrsti z državno avtoriteto in njenimi organi, kot njegovo čuvarico, boj, ki se bije po nekod zelo ljuto, na življenje in smrt. Vsled tega se zateka moderni umetnik, na katerega vplivajo zunanji, naravni in socialni pojavi impresivno, (ekspresivno jih šele izrazi po ponovnem notranjem doživetju), ki ne sega stvarjem v njihovo bistvo, (ker to tudi ni njegovega naloga) in ki predpostavlja gotovo naivnost, predvsem v naročje anarchizmu kot navidezno najradikalnejšemu sredstvu borbe proti državni sili, v kateri vidi vir vseh socialnih krivic. (Glej moj članek «Zentizem» v 2. številki letošnjega Učit. l.) — V 1. številki «Treh labodov» skuša predstaviti Joža Vidmar v svoji razpravi «Umetnost in država» izhajajoč s površnega in precej kratkovidnega stališča, umetnost v boju z državo kot nečem apriornem in homogenem, zamenjajoč državo, ki je le organizirano sredstvo obrambe in borbe vladajočega razreda proti podložnemu, s celotno človeško družbo, ki je skupnost ljudi, da uravnajo svoje odnose v borbi za svoj obstanek, ter pozneje z družabnim ustrojem, ki je vedno produkt produkcijskega razvoja in razrednega boja. — V meščanski družbi je torej umetnost socialno vedno le kritika družabnih in kulturnih odnošajev kapitalističnega reda, podana s perspektive umetnikove individualnosti, zroče bodisi z meščanskega, bodisi s socialističnega, bodisi z anarhističnega stališča. —

Walt Whitman stoji v začetku velikega družabnega preloma, v dobi neomejenega razmaha produkcijskih sil, v svetovni literaturi kot glasnik modernih občutij in razpoloženj duše, zajemajoče naravnost iz življenja, vse objemajoče, radujoče se nad vsakim najmanjšim pojavom življenja in gibanja, kipeče in stremiče v najvišje višine in vendar gibajoče se vedno v realnosti, opevajoče Eno in Vse, celotni Univerzum, — sam velik, mogočen, zdrav, sovražec kulturno-polizanost, solzavo-vodeno sentimentalnost in trubadurska razpoloženja romantične zaljubljenosti.

«Jaz nisem prijeten «dolce affetuoso»

Bradat, zasmojen, sivkastih prsi, oduren sem došel

¹⁾ Primerjaj J. Pertotov članek: «Pota mladine» v letošnjem «Komunističnem koledarju».

Da se z mano bori, če grem mimo, za vsemira prave cene.» 2.)

Walt Whitman je pesnik najneomejenejšega razmaha človeške individualnosti, neizprosne boja proti vsemu, kar otesnjuje človeškega duha, najširše svobode, enakopravnosti in neodvisnosti; on je pesnik energije, drznosti, boja, upora, poleta in obenem dobrote, miru in harmonije.

«Jaz pojem o neskončnem, strastnem, vrvečem, mogočnem, življenja svobodnem delu,

Ustvarjenem, da se v polnem razmahu razvije po bojnih zakonih,

Jaz pojem o modernem človeku.» 2.)

Sam sin ameriških širokih in svobodnih pragozdov in prerij ter njihov glasnik, se čuti vkljenjenega od družabnih spon, a on jim udari z vso silo v obraz, ne meneč se za vihar, ki ga dvigne s tem svojim korakom. Zateče se med ljudstvo, preganjan od raznih služb, preganjan od državnih organov in od razmer, kjer preživi med delavci in otroki svoja poslednja leta v zadovoljstvu in notranji harmoniji, čuteč se z njimi enakega in enotnega.

«Ob strani stojim, nezadovoljen, misleč na upor,
Tovariš zločincev, brat sužnjev,
Sam svoj, zaničevan — —»

Walt Whitman je mogoče edini pesnik svetovne literature, ki mu tragično doživetje ne daje snovi in vsebine. On vidi življenje rožnato in ga tako tudi slika in opeva. Dobrohoten optimist, opeva močno človeško individualnost, katero vidi vteleseno predvsem v sebi, objemajočem vesoljnost.

«Vse zemeljsko življenje vklepam, se dotikam Boga in ga vključujem, Odrašenika in Satana,
Eterično prešinjam vse (kajti kaj bi bilo brez mene vse, in kaj bi bil brez mene Bog?)

Bistvo oblik, življenje realnih istosti, trajnih, mogočnih (namreč nevidnih)

Življenje velikega, okroglega sveta, solca in zvezd in človeka; jaz vsesplošni duh.»

Njegov človek je močan, silen, svoboden, brezmejen, samozavesten, prost vseh predsodkov, vseh vezi in vseh konvencionalnih družabnih laži. Toda on je enakopraven z drugimi, demokratičen, on se ne odtrže od družabne celote in se ne dviga v imaginarne višine nadčloveka.

«Jaz pojem o samosvoji, enostavno oblikovani osebnosti;

Toda obenem izgovarjam besedo Demokratično, besedo En Masse.»

Kdor postavlja Whitmana v isto vrsto z Nietzschejem, se zelo moti. Nietzschejev nadčlovek predpostavlja suženjstvo drugih ljudi, se odtrže popolnoma od človeške družabne celote ter si jo podvrže, ustvari si svojo gosposko moralo, po kateri mu je vse dovoljeno in se postavlja . . . «jenseits von Gut und Böse». Socialni čut in socialno zavest človeško proglašata za sužensko ali čredno moralo, katero mora v sebi premagati. Jasno, da tudi popolnoma na duševnost prenesena Nietzschejeva filozofija ne more postati etični postulat modernega človeka in moderne dobe. Moralno je ona ek saltacija duševno dekadentnega meščanskega človeka, socialno plod vpliva

²⁾ Ti prevodi so vzeti iz razprave A. Ogrisa «Walt Whitman», «Maske in profili» — Omladina IX. l. 1—2 st., dočim sem ostale priredil večinoma sam po nemški izdaji «Grashalme» v Reclamovi Universalbibliotek.

kapitalističnega družabnega ustroja, širše vzeto - propadajočega individualizma, na njegovo ideologijo. Whitman pa opeva nasprotno vsečloveka in je kljub vsem meščanskim primesem (saj je on vendar otrok kapitalistične dobe!) pesnik proletariata in njegove borbe ter se da po svoji idejni strani primerjati predvsem nemškemu filozofu in anarhistu Maxu Stirnerju, ali pa Rihardu Wagnerju.

Walt Whitman je pesnik najneomejenejšega razvoja in napredka.

«In rekel sem svojemu duhu: Ako obsežemo vse te svetove, njih radost in znanje, nam bo li zadosti, bomo li zadovoljni?

In duh mi je rekel: Ne, mi prodremo le mejo in gremo dalje naprej.» 2.)

Dalje opeva Whitman silo najdrznejšega upora:

«O skrivno pravo upora! O neugasni in nepogrešni ogenj!»

Novo religijo postavlja, religijo enotnosti, monističnega panteizma. Njemu je vse eno, vse enako vredno, enako sveto in enako božansko, od najneznatnejšega atoma do najneznatnejših tvorb narave, vsako najmanjše človeško delo, poleg največjih plodov človeškega duha in človeške energije.

«Jaz vidim nekaj božjega vsako uro izmed štiriindvajsetih in vsak njen trenotek;

Jaz vidim Boga v obrazu moža in žene in v ogledalu v svojem obrazu.» —

«Nobené stvari ne imenujem večje ali manjše;

To, kar izpolnjuje svoj čas in svoj prostor, je vsaki drugi stvari enako.» —

«Jaz pojem tudi o slabem, še sam spominjam na to;

In jaz sem ravno tako slab kakor dober in tako tudi moje ljudstvo — in jaz pravim: v resnici sploh ni nič slabega.

(In ako je, tedaj je tebi, ali deželi, ali meni ravno tako važno, kot vsaka druga stvar)

Whitman je pesnik popolne enakosti in popolne enakopravnosti moškega in ženske, enakosti telesa in duha ter vesoljne enakosti.

«Nekaj velikega je mož na zemlji in v večnosti, vendar izvira vsak gram moževe veličine iz ženske;

Kajti poprej mora biti mož v ženski spočet, predno zamore postati v sebi sam svoj.» —

«Rekel sem, duša ni več kot telo

In rekel sem, telo ni več kot duša.

In nič, še Bog ne, ni večji, kot je vsak sam.» —

(Konec prihodnjic).

IZ ORGANIZACIJE.

Učiteljsko društvo za Trst in okolico je zborovalo dne 12. t. m.

Udeležilo se je zborovanja 62 od 147 vpisanih.

V pozdravu razložil predsednik Daneu zbranim težkoče, ki jih je v tem letu imelo društvo. Na gotove spomenice se šolskim oblastim niti ni dalo odgovarjati. Vse potrebno je napravilo društvo, da bi dvignilo svoj ugled. Zato je težko podati račun pretečenega upravnega leta. Ob koncu se spomni smrti vrlega društvenega odbornika tov. Alojzija Bukovca in gđe. Marije Krait, ki ni bila sicer v društvu včlanjena, vendar dobra učiteljica skozi dolgo dobo. Nato poda besedo društvenemu tajniku. Ta prečita poročilo v društvenem delovanju v pretečenem upravnem letu, ki se glasi:

Tudi to leto ni bilo za naše društvo najugodnejše. Pod pritiskom birokratične uprave si je moralo društvo trgati tiste pravice, ki so po narurnem zakonu dane človeku, da jih svobodno uživa. Zatisniti je moralo večkrat oko, ko je videlo, kako tržejo raz njegovega telesa košček za koščkom mesa in se globoko prikloniti, ko se mu je podarila milostna trohica iz ukradene malhe vsečloveških pravic. Podajmo račun!

Predsednik Daneu je bil meseca februarja pret. l. pri šolsk. upravitelju g. dr. Bartolu radi razlike plač suplentov zgornje in spodnje okolice, kjer pa ni mogel dobiti nobenega zagotovila, da bi se stvar zboljšala oziroma uredila. Tudi pri posvetovalni in zaščitni komisiji je pozneje ponovno predlagal, da se reši ta zadeva. Ob isti priliki je tudi zahteval, da napravi komisija potrebne korake, da se izvrše čimprej imenovanja. Glede pospešitve imenovanj je društveni predsednik interpeliral tudi pri kom. Villa Santi. Glede izenačenja plač suplentov zgornje z onimi spodnje okolice je društvo vložilo na šolsko oblast v mesecu marcju spomenico, v kateri zahteva, opiraje se na pet točk, da se plače suplentov zg. okolice izenačijo z onimi spodnje okolice. Na to

spomenico je magistrat tudi dne 24. marca odgovoril, da je pripravljen ugoditi prošnji, če dobi od države vsoto, ki bi jo občina morala trpeti, da ugodí prošnji izraženi v spomenici.

V tem letu se je tudi mislilo, kako bi se prišlo v stike z italijanskimi učiteljskimi društvi, kar bi imelo namen, da delamo sporazumno v skupnih vprašanjih. Doseglo se je tudi, da se je sestavila neka posvetovalna komisija, v kateri so zastopana vsa tržaška uč. društva. Naše društvo zastopa v tej komisiji društveni predsednik Daneu.

Predsednik je interveniral na magistratu glede odpuščenih suplentov v začetku šolskega leta. Na spomenico, ki jo je društvo predložilo šolski oblasti glede odpuščenih suplentov, da se ti zopet sprejmejo v službo, da se izvrše čimprej imenovanja in da šolska oblast prekliche odredbo glede nameščenja učiteljev specialistov za italijansčino — šolska oblast ni pismenim potom odgovorila, pač pa je predsednik na predloženo spomenico dobil negativen odgovor.

Nadalje je društveni predsednik interveniral na magistratu, da se sprejme tov.(ica) Nabergoj po izgubi soproga zopet v službo, kar se mu je tudi ugodilo in je bila tovarišica tudi sprejeta.

Naše društvo je na delegacijskem zborovanju v Vipavi dobilo nalogo, da razmišlja in sklene tudi nekaj pozitivnega v «Samopomoči učiteljstva». Odbor je o tem tudi razmišljal in sestavil obris pravil po katerih naj bi se «Samopomoč» ustanovila ter poslal «Zvezi», da o tem razpravlja.

Društvo je v zadnjem času napravilo pismen protest radi izpričeval, ki so pisana enojezično, da se ta ohranijo dvojezično kakor doslej. Predsedniku se je ustno odgovorilo, da je ta zadeva šolsk. nadzornika.

Društvo je vložilo na vodstvo mestnega tramvaja prošnjo za znižanje vozniških cen učnemu osebju. Prošnji se ni ugodilo.

V preteklem upravnem letu se je ustanovil društveni pevski zbor pod vodstvom pianista Srečka Kumarja, ki je žel dva uspeha pri dveh prireditvah, to je, pri vrtni veselici pri Sv. Ivanu v prid istrskim

žrtvam in na koncertu v Škednju. Pevski zbor deluje še nadalje v širšem obsegu — v pevskem zboru «Zveze».

Društvo je podelilo podpore med potrebne tovariše za šolanje njihovih otrok.

Nadalje je društvo z mesečnim prispevkom vsakega člana dveh let podpiralo nekaj mesecev obolelega in sedaj pok. tov. Paškulina.

Društvo se je izreklo na zadnjem občnem zboru na Katinari, da bodo posamezni člani društva podpirali ubogega dijaka Jurčka Grgiča skozi celo leto z mesečnim prispevkom 1 L.

Društvo je imelo en izredni občni zbor, ki se je vršil dne 5. junija na Opčinah in jesensko zborovanje, ki se je vršilo dne 9. oktobra na Katinari. Od borovih sej je bilo 9. Društvo je v začetku upravnega leta štelo 174 članov, in jih šteje danes 147.

Iz tega kratkega poročila mora biti pač vsakemu razvidno, da ni društvo želo uspehov, kar pa društvu ne sme jemati poguma. Predsednik in odbor sta pač napravila kar je bilo v njihovi moči in do kamor sega njihova odgovornost. Neuspehi nam dajo lahko samo povod, da naše vrste tembolj strnemo, kajti če danes ni še vsem jasno, jim bo pa v prihodnje tembolj, da pride čas, ko bo društvo moralo zavzeti strogo bojno stališče, da reši svoj stanovski in kulturni obstanek. Nahajamo se v času, ko se nam zdi tembolj resničen Darwin: «Močnejši podira šibkejšega». Šibkejšemu je pa dana moč, da kljubuje in išče izpod pritiska vedno izhodov. Enaki moramo biti deroči reki, ki išče venomer izhodov, in ki prebije tudi gigantske gore, čeprav v stoletjih. Čeprav ne bomo uživali mi sadov svojega truda, pridejo pa za nami generacije, ki bodo računale z našim delom. Vsak dar naj gre našim prihodnjim stanovskim tovarišem, naši prihodnji kulturi na oltar. To bodi geslo danes vsakega stanovskega bojnika. Zato stran z malodušjem, cenjeni tovariši in tovarišice, vsak naj bo v društvu marljiva čebela — naj poginejo troti!

(Konec prihodnjic).

Učiteljsko društvo za Trst in okolico pozivlja vse one tovariše omenjenega društva, ki reflektirajo na podporo v svrhu šolanja svojih otrok, da vložijo tekom tega meseca tozadevne prošnje na naslov: Ivan Daneu — voditelj Sv. Ivan 911.

Odbor.

Delegati Zveze za l. 1922. (Učit. društvo za Trst in okolico): 1. Birska Josipina, 2. Čok Anica, 3. Čok Marija, 4. Daneu Ivan, 5. Gruntar Karl, 6. Kleinmayr Ferdo, 7. Pahor Karl, 8. Pahor Marija, 9. Ribičič Jožef, 10. Rodè Silvester, 11. Scheimer Anica, 12. Širok Albert, 13. Štubel Albert, 14. Taučer Ludvik, 15. Vovk Ivan. Namestniki: Brana Alojzija, Cibic Franc, Martelanc Just, Sancin Cezar, Sosič Edward.

Učiteljsko društvo za polit. kot. Volosko-Opatija obdržavalo je svojo glavnu skupštino u Matuljima dn: 2. marča o. g. sa slijedećim dnev. redom:

1. otvorenje skupštine i priopćenja predsjedništva;
 2. čitanje i odobrenje zapisnika posljednje skupštine;
 3. izvješće o stanju blagajne koncem god. 1921. te izvješće revizora i odobrenje računa;
 4. historijski razvitak škole: predav. kol. V. Pajalić;
 5. strukovna organizacija i njezin značaj: predav. kol. I. Antončić;
 6. Slučajnosti.
1. Skupštino, kojoj prisustvovaše 23 člana(ica) otvori novoizabrani predsjednik, koji zahvaljuje na

povjerenju i preporuča se za pomoć i suradnju svih članova. Pozdravlja napose kolegicu Zorzut, koja se iza teške i duge bolesti opet među nama nalazi. Pročita zatim protest, koji bi odaslan oblasti u svrhu razbremenjenja učiteljstva od prodavanja škol. knjiga i potrepština. Na dotični protest društvo do danas nije dobilo odgovora.

2. Na to bi pročitan i odobren zapisnik posljednje glavne godiš. skupštine uz kratku i bezrazložnu upadicu kol. Antončića, koja iza razjašnjenja bijaše povučena.

Kod ove tačke dnev. reda kol. Aug. Rajčić upita predsjedništvo, da li je pravodobno odaslalo uredništvu društvenog glasila izvještaj posljednje glavne god. skupšt. i da li se isti podudara s izvještajem objelodanjenim u «Učit. Listu» od 20. II. o. g., br. 6.

Iza negativnog odgovora prihvaćen bi prijedlog kol. Aug. Rajčića, kojim skupština protestira protiv nekorektnog postupka uredništva društv. glasila, koje nije udovoljilo svojoj zadaći, budući da nije objelodanilo pravodobno mu poslani izvještaj zadnje skupšt. i poziv na današnju. — Kol. Aug. Rajčić protestira najenergičnije protiv tendencioznih izvještaja neodgovornih pojedinaca, dok odobrava i preporuča svaku kritiku.

3. Društvena blagajnica izvjesti nas o stanju blagajne koncem god. 1921. Rashod bijaše mnogo veći od prihoda, čemu je uzrok neredovito uplaćivanje članarine. Reviz. odbor izvješćuje o urednom vođenju blagajne i računa, i pozivlje prisutne na točno vršenje dužnosti prama društvu. Ovom bi zgodom uplaćena prilična svota za zaostalu i tekuću članarinu.

4. Radi nedostatka vremena udovoljeno bi želji kol. V. Pajalića, da se njegovo predavanje odgodi, jer daje prednost predavanju pod 5. tač. dnev. reda.

5. Kol. I. Antončić počinje obrazlagati temu «Strukovna organizacija i njezin značaj». Ista podijeli u pojedine odsjeke želeć, da se o svakome napose povede debata. Nakon kratkoga predavateljevog razjašnjavanja skupština ne samo da upozna tendenciju govornika, već i uvidi, da je našem učiteljstvu — obzirom na prilike i gorko iskustvo u prošlosti — nemoguće zagrijavati se za predavateljeve ideje. Nakon nekoliko kratkih i oštrih izjava sa strane pojedinih skupština, predavanje bi prekinuto.

6. Kol. Aug. Rajčić izjavlja, da kao zastupnik našeg društva u «Upravnom odboru Zveze» nije dosad vršio svoje dužnosti, pa budući da ne bi to nit u buduće mogao činiti, zahvaljuje se na toj časti. Na Rajčićev prijedlog izabran bi zastupnikom u spomenuti odbor društveni predsjednik Čiković Ante.

Kolegica Povšić priopćuje skupštini, da se je u posljednje vrijeme opetovano obdržavao javni ples u školskoj zgradi u Veprincu uz dozvolu opć glavarstva. Budući da je ovo po uzgoj u nebo vapijućih grijeh, skupština zaključuje, da se stvar prijavi kot. škol. Vijeću sa zamolbom, da ta sablazan u buduće zapriječi, a krivce na odgovornost pozove.

Nakon iscrpljenog dnev. reda predsjednik zaključuje skupštino u 12.30.

Učiteljsko društvo za pol. kotar Volosko-Opatija obdržavati će svoju redovitu mjesečnu skupštino dne 6. aprila 1922. u 9½ sati prije podne u pučkoj školi u Matuljima sa slijedećim dnevnim redom: 1. Otvorenje skupštine te čitanje i odobrenje zapisnika posljednje skupštine. 2. Rasprava o uredjenju satnica s obzirom na pouku talijanskog jezika. 3. Historijski razvitak škole; predaje V. Pajalić. 4. Eventualija.

Radi važnosti skupštine, a osobito radi druge točke dnevnog reda, moli za što mnogobrojniji posjet skupštine svu gg. kolegice i kolege — Odbor.

Učiteljsko društvo za idrijski okraj je imelo svoj redni mesečni sastanak 5. marca 22.

Po običajnem predsedničinem pozdravu in njenem konstatiranju dobre udeležbe, se je opustilo čitanje zapisnika.

Tov. Mikuž nam je nato razgalil laži - kulturo surovih povojnih razmer, pokazal nam pravo kulturo in pot, ki vodi do nje. Njegovo predavanje je bilo globoko zamišljeno in lepo.

Tov. predsednica je poročala, da je razposlala učitelstvu 12 Ročnih zapisnikov, ki je isto povečini že plačalo. Tov. Bloudekova je prinesla iz Ljubljane zadnje številke mesečnikov, na katere je društvo tam naročeno.

Za nameravani počitniški tečaj se ni oglasil nihče. Na tako splošen poziv se je težko odločiti, da bi žrtvovali počitnice, imamo slabe izkušnje v tem oziru. — Omenjalo se je, da bi bil za nas mnogo nujnejši in zelo potreben kurz za italijanščino.

Učiteljstvo, ki je plačano pri davčnem uradu, se pritožuje, da mu je letos odtegnil visoko osebno dohodnino in — v teh dragih časih — kar za 3 mesece hkratu. Ostalo učiteljstvo in — kakor se čuje — tudi uradništvo pa ne plačuje še nikake dohodnine. Sklene se, da se društveni odbor informira o upravičenosti tega postopanja.

Tovariš M. Mikuž je predlagal, naj se učiteljstvo vpiše v Dijaško podporno društvo, se udeležuje zborovanj in prične aktivno delati. Sedanja draginja, slaba stanovanja in moralna propalost nas silijo, da se oprimemo nujno dveh nalog, ako si hočemo vzgojiti zdravo mladino: ustanoviti treba dijaško kuhinjo in konvikt. V ta namen naj tudi odbor v stik z odborom Dijaškega podpornega društva, ki naj prevdari potrebno in zainteresira za to akcijo vso deželo. Tov. Mikužu so odgovorile tovarišice, da so povečini že vse včlanjene v tem društvu in se tudi predlaganega sodelovanja ne bodo branile.

Po naročilih Zvezinega vodstva se sprejmejo naslednje resolucije:

Učiteljsko društvo za idrijski okraj nujno pozivlje vlado:

- 1) da se nemudoma sestavi deželni šolski svet,
- 2) da se uvede redno poslovanje okrajnega šol. sveta v Idriji,
- 3) da se takoj razpišejo izpraznjena mesta učiteljev in učiteljic v tukajšnjem okraju.

Prihodnje zborovanje bo v nedeljo, dne 2. aprila ob običajni uri in v navadnih prostorih.

Slomškova zveza v Idriji je imela svoj redni mesečni sastanak dne 9. sušca 1912.

1) G. predsednik Supin je končal na tem sestanku svoje nadvse važno, temeljito in poučno predavanje, ki mu je sledila prav živahna debata. Poglobili smo se pri tej debati predvsem v posledice brezversko-

npravne šole v deželah, kjer so jo vpeljali in skoro povsod tudi kaj kmalu odpravili. Drevo se spozna po sadu. Brezversko - npravna vzgoja polni ječe in poboljševalnice z mladoletnimi kaznjenci; brezversko - npravna vzgoja maja in ruši najvažnejše, najtrdnješe in nasvetejše temelje človeške družbe — namreč družino; žalostne posledice brezversko - npravne vzgoje so podivjana, pokvarjena mladina, mladina brez vzorov, ki ji ni svetega nič pod solncem božjim, ki ne spoštuje in ne pripoznava nikakih zakonov, temveč brezobzirno sledi samo svoji slepi strasti. Čemu bi iskali zgledov na Francoskem, v Nemški Avstriji, Ameriki in drugod. Najdemo jih žalibog tudi pri nas, dasiravno nimamo brezversko - npravne šole. Toda brezveren oče ali brezverna mati poruši s surovo besedo in zgledom največkrat to, kar vesten in skrben vzgojitelj s trudom sezida.

2) Razno. a) Slomškova zveza v Idriji pošlje Zvezinemu pevskemu zboru znesek 50 Lir. b) Sklene se, da se društvo odzove vabilu Zveze, objavljenem v Uč. L. z dne 1. III. t. l. in odpošlje zahtevane resolucije na v listu označeni naslov. c) Na splošno željo članov se sklene, da se bo vršil dne 27. aprila t. l. občni zbor Slomškove zveze po dnevnem redu, ki se bo članom pravočasno objavil.

Učiteljsko društvo za goriški okraj zboruje 6. aprila t. l. v Gorici v »Trgovskem domu« ob 10 uri dopoldne.

Dnevni red: 1. Zapisnik. 2. »Delovna šola«, predava tov. L. Reja. 3. Predlogi.

Pred zborovanjem, od 9. do 10 ure, je pevska vaja v istem prostoru. Vabijo se vsi pevci in pevke, da se gotovo udeležijo te pevske vaje. Odbor.

Učiteljska samoizobrazba. Tudi 4. sestanek na Opčinah 25. pr. m. je uspel vkljub neprijetnemu vremenu prav dobro. Sestanka se je udeležilo 30 tovarišev in tovarišic; predavala sta tovariša Hreščak in Taučar. Oživela je tudi debata. — Natančneje poročilo sledi. — Prihodnji sestanek bo o priliki koncerta Zvezinega zbora v Gorici. —

Koncert pevskega zbora Zveze, ki se bo vršil 30. aprila v Gorici, bo obsegal sledeči program: **Grbčev kvartet:** Haydn. — **Klavir:** Chopin, Brahms. — **Samospevi:** Grbec, Škrjanc, Lajovic, Kogoj. — **Mešani zbori:** Krek, Ravnik, Lajovic. **Ženski zbori:** Lajovic. — **Recitacije:** Kosovelove še neobjavljene pesmi. —

Darilo

G. kurat Štefan Pajntar je daroval L 20.— za šolsko knjižnico v Lokavcu, ker je bil na dan veselice zadržan. **Šol. vod.**

Corrigenda: V 8. št. »U. L.« pod naslovom »Izza velikih počitnic« bi se moralo glasiti v zadnjem odstavku tako-le:

« — — — v prvi vrsti mlačnim polovičarjem, posebej še — — — » itd. — Ta popravek je došel za zadnjo številko »U. L.« že prepozno.

ŠOLSKE VESTI.

CON FUOCO E FERRO

Proganjanje Hrvat. učiteljstva Istre.

Da je nasilno umirovljenje naših Hrvat. čitiriju učitelja-upravitelja u bližnjoi okolici Pule čin progona iz političkih motiva, razvidno je iz njihova dekreta umirovljenja, što ga niže u originalu obelo-

danjujemo. Pravo dakle imasmo, što ustvrdismo u 9. broju ovog lista, da se naši čestiti drugovi nisu ogrešili o nijedan školski ni civilni zakon; išlo se sa tim, da ustupe svoja učiteljska mesta — talijanskim učiteljima i da se tako Hrvat. škole potalijanče, a dosledno tome i tamošnji čisto hrvatsko-srpski narod. — Dodajemo, da kol. Ant. Žmak broji 28 službenih godina, Ant. Zuccon 24, Mate Zuccon 15,

a Jos. Lukež 10 godina službe. Svi bijahu stalno namešteni.

Al eva dekreta: (Nepotrebno izpušteno.)

Al Cons. scol. distrettuale

Pola.

Questo Commissariato Generale Civile, in sede di Consiglio scolastico Provinciale:

considera il presente ordinamento linguistico della scuola di Medolino, al quale non si potrebbe portare un'ulteriore modificazione senza generare seri perturbamenti di carattere didattico e politico:

Tenuto conto delle disposizioni a suo tempo emanate dal Comando in Capo della Piazza marittima di Pola con le quali si allontanava dalla scuola di Medolino il maestro superiore Zmak Antonio e delle susseguenti informazioni circa la condotta politica dello Zmak pervenuto da parte competente a questo Commissariato generale civile;

Ritenuto che per motivi su esposti il maestro superiore Zmak Antonio non potrebbe rioccupare il posto già assegnatogli;

sentito il parere della Giunta Provinciale dell'Istria d. d. 19 gennaio 1922 Nro. 1280/21

Determina:

Il maestro superiore definitivo della scuola di Medolino, Zmak Antonio, a sensi del § 2. della legge prov. 5 giugno 1908 è collocato d'ufficio nello stato di permanente riposo a datare dal 28 febbraio a. c.

A suo favore verranno liquidati dal Dipartimento contabile della Giunta Provinciale dell'Istria, a datare dal 1. marzo a. c. in rate mensili gli emolumenti di riposo computati come segue:

Servizio computabile: anni 28.

Emolumenti computabili:

L 1680 annue a titolo di stipendio;

L 900 annue aggiunte quinquenali;

L 300 annue aggiunte di funzione;

L 540 annue indennità d'alloggio;

L 3420 complessive annue.

Pensioni in ragione del 83'2% — annue L 2845.44

Aggiunta caroviveri ord. (fino a nuove disposizioni) L 576.—

Aggiunte straord. (idem) L 1200.—

Totale emolumento di riposo L 4621.44

Il Commissario Civile: Mosconi.

Zborovanje furlanskega učit. društva. V nedeljo, 12. marca t. l. se je vršil v Tržiču izredni občni zbor U. M. F.

Prisotni so bili tudi Lona, potem predsednik U. M. T. Tamburlini — in en zastopnik iz starih provinc.

Predsednik je govoril o gmotnem vprašanju učiteljstva, dotaknil se je raznih drugih stvari in je otvoril debato o šolski samoupravi in o projektu, ki ga je izdelala takozvana «Delegatione isontina.» — Tamburlini je pozdravil zborovalce i imenu tržaških tovarišev in je naglašal, da je vezanje U. M. F. z «Deleg. isontina» proti smernicam in statutom Julijske federacije, zakaj v imenovani delegaciji je med drugimi goriškimi učitelji tudi slovansko učit. društvo, katerega stremjenja ne tekó paralelno z italijanskimi. — Lona zahteva, da se morajo slovenski tovariši uclaniti prej v kakšnem italijanskem učit. društvu (Unione, Tommaseo, Sindacato), šele potem bi bili lahko sprejeti. Če pa tega slovenski učitelji ne store, pokažejo samo, da ne priznavajo italij. ujedinenja, ki je stalo Italijo toliko žrtev. — Za tem je predložila delegacija razne ekonomske zahteve.

Predsednik Rizzatti se je hitel opravičevati, da je bil sam osebno proti pridruženju k «Del. isont.», opravičeval pa je le skupno postopanje v ekonomskih vprašanjih. — Za njim je govoril Chialchia, ki je predlagal naravnost, naj se delegacija takoj od strani. Končno je bil soglasno sprejet Balbenov predlog, ki vsebuje zahteve za ločitev od organizacije slov. učiteljstva, in to zaradi nemogočega medsebojnega soglasanja. — Potem se je pletel govor o izpitih in o tem in drugem. —

STATISTIKA NAROČNIKOV NA „NOVI ROD“

POSTOJSKI OKRAJ

IME ŠOLE	Štev. razredov.	Štev. otrok.	Štev. naročnikov za l. 1922.	V odstotkih 0 0	Povprečno na vsako učno moč
Budanje	2	205	—	—	—
Bukovje	2	106	3	3	1
Col	2	194	3	1.5	1
Dolenja vas	1	76	—	—	—
Dolenji Zemon	2	201	—	—	—
Erzelj	1	45	5	9	5
Goče	1	92	5	5.4	5
Harije	2	164	10	6	5
Hrenovic	2	147	3	2	1
Hruševje	1	70	—	—	—
Kal	1	165	—	—	—
Knežak	4	350	4	1.1	4
Koritnica	1	60	—	—	—
Košana	3	300	—	—	—
Kuteževo	1	140	—	—	—
Lozice	1	74	7	10	7
Lože	1	92	2	1.9	2
Matenja vas	1	110	6	5.4	6
Nadanje selo	2	214	20	9	10
Orehok	1	76	11	8	11
Ostrožno brdo	1	120	3	2.5	3
Palčje	1	76	—	—	—
Št. Peter	5	256	43	17	9
Planina	2	130	2	1.6	1
Podkraj	2	210	4	1.9	2
Podraga	1	109	5	4.5	5
Podstenje	1	71	—	—	—
Postojna (lj. šola)	5	392	29	88	6
Postojna (mešč. šola)	4	110	71	64	16
Prem	2	293	15	5	7
Razdrto	1	40	—	—	—
S nožeče	4	172	15	8.8	4
Slap	1	109	—	—	—
Slavina	3	234	5	2.2	2
Studeno	3	152	7	4.7	2
Suhorje	1	77	2	2.8	2
Šmihel	1	64	2	3.1	2
Šturje	2	167	13	8	7
Trnje	2	144	—	—	—
Trnovo a) deška	4	277	30	11	?
b) dekl. d. N. D. (razr.)	5	?	13	?	6
Ubeljsko	2	90	12	13	—
Ustje	1	68	—	—	2
Št. Vid	3	186	6	4	6
Vipava	4	198	24	11	7
Vrabče	2	100	7	7	3
Vrbovo	2	191	16	8.1	8
Vreme	2	130	—	—	—
Vrhpolje	3	145	7	5	2
Zagorje	3	187	10	5.3	3
Vel' Bukovica	1	?	1	?	?

OPOMBA: Od 51 šol je 36 naročenih, 15 šol ni naročenih!